

Spółgłoski środkowojęzykowe

Autor: Halina Karaś

Spółgłoski środkowojęzykowe (ś, ź, ć, dź) różnią się od tychże w języku ogólnym innym zakresem występowania. Na niewielkim obszarze (południowy Śląsk, Warmia, Mazury) zmieszały się z sz, ż, cz, dż (zob. Jabłonkowanie, Siakanie, Sziakanie), a na Kaszubach spółgłoski ś, ź, ć, dź ulegają stwardnieniu (kaszubienie). W polszczyźnie kresowej zamiast ś, ź, ć, dź występuje lekko zmiękczone przedniojęzykowo-zębowe s'quo;, z'quo;, c'quo;, dz'quo;: c'quo;iemno, m'quo;ilos'quo;c'quo;,, s'quo;iedz'quo;i. Wymowę tego typu żartobliwie nazywa się „sliedz'quo;ikowaniem”. Spółgłoska ń w gwarach północnokresowych twardnieje przed następującą spółgłoską twardą: słońce, wilenska. Spółgłoska ń w wielu gwarach na terenie Polski przed spółgłoską szczelinową, rzadziej w wygłosie, przechodzi w j lub nosowe /: pajski, czyj = pański, czyń lub pa/ski, czy/.